

ประโยค ป.ธ.๔
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

๑. ตาปโส ปุณณณ วรํ	คณฺหฺโต อาห
ธีรํ ปสฺเส สฺวณฺ ธีรํ	ธีเรน สท สํวเส
เรนฺลลาปสฺลลาปํ	ตํ กเร ตณฺจ โรจเยติ ฯ
สกุโก	
กึ หนฺ เต อกรํ ธีโร	วท กสฺสป การณํ
เกณ กสฺสป ธีรสฺส	ทสฺสนํ อภิกงฺขสฺสีติ ปุจฺฉิ ฯ
ตาปโส อาห	
นายนํ นยตี ธีโร	อชฺฐรายํ น ยฺยชฺชติ
สุนโย เสยฺยโส โหติ	สมฺมา วุตฺโต น กุปฺปติ
วินยํ โส ปชานาติ	สาชฺฐ เตน สมฺมาคโมติ ฯ
ปณฺติตทสฺสนมฺปิ หิ	สุขํ พาลทสฺสนนฺตฺตํ ทุกฺขํ ฯ เตนาท ภควา
สกุกเทวินทวตฺตมฺหิ	
สาหุ ทสฺสนมฺรียานํ	สนฺนิวาโส สทา สุโข
อทสฺสเนน พาลานํ	นิจฺจเมว สุขี ลียาติ ฯ
- ตตถ อรียานนฺติ ภิกฺขเว สปฺปฺริสานํ พุทฺธาทีนํ ปณฺติตานํ ทสฺสนํ สาหุ สาชฺฐ
 สุนฺทรํ สุขนฺตยตฺถิโก ฯ น เกวลํ เตสํ ทสฺสนเมว อถโข เตหิ สทฺธี เอกภฺจจาเน
 นิสินฺหาทีภาโวปิ สาชฺฐเยวาทิ อาท สนฺนิวาโสตุยาที ฯ อทสฺสเนนาติ อทสฺสนเหตุ ฯ
 สุขีติ สุขิตฺโต ปุคฺคโล ฯ สุขนฺตปิ ปาโล ฯ

๒. อิติ พหุสสุตสฺส พหุสจฺจํ ป สํสาทิเหตุโต มงฺคลํ อกฺุสฺสปฺปหฺนากุสลา-
 ธิคมเหตุโตปิ จ มงฺคลํ ฯ วุตฺตญฺเจตํ สุตฺตกงฺคฺตฺตเร พุติยปณฺณาสกฺสฺส พุติยวคฺเค
 นครโปมฺสฺสฺส เต สุตฺวา จ โข ภิกฺขเว อริยสฺวโก อกฺุสลํ ปชฺหติ กุสฺลํ ภาเวติ สฺวาชฺชํ
 ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาเวติ สุทฺธมฺมตฺตํ ปรีหฺรตีติ ฯ

ตตฺถ สุทฺธมฺมตฺตํ ปรีหฺรตีติ เอตฺถ ทฺวิธา สุทฺธิ ปริยายโต จ นิปฺปริยายโต
 จ ฯ สรณฺคมเนน ทิ ปริยาเยน สุทฺธมฺมตฺตํ ปรีหฺรติ นาม ฯ ตถา ปญฺจทิสฺสึเลหิ
 ทสฺสิ สึเลหิ

จตุปฺปาริสฺสุทฺธิสึเลเน ปจฺมชฺชฺมาเนน ฯเปฯ เวนฺสณฺณานาสณฺณายตเนน
 โสตาปตฺติมคฺเคน โสตาปตฺติฝเลเน ฯเปฯ อรหฺตฺตมคฺเคน ปริยาเยน สุทฺธมฺมตฺตํ
 ปรีหฺรติ นาม ฯ อรหฺตฺตผลे ปตฺติญฺจิโต ปน ชีณาสโว จินฺนมูลเก ปญฺจกฺขนฺธ
 นหาเปนฺโตปิ ขาหาเปนฺโตปิ ภูญฺชาเปนฺโตปิ นิสฺสาเปนฺโตปิ นิปชฺชาเปนฺโตปิ นิปฺปริยา-
 เยเนว สุทฺธํ นิम्मลํ อตฺตํ ปรีหฺรติ ปฏฺชิชคฺคตฺติ เวทิตฺพุโพติ ทฺกงฺคฺตฺตเร
 สพฺพปจฺมสฺส สุตฺตสฺส อตฺตวณฺณนา ฯ

จินฺนมูลเกติ ตณฺหามูลสฺส อฺจจินฺนตฺตา สณฺจจินฺนมูลเกติ ตญฺญีกา ฯ

สุทฺธํ นิम्मลํ กตฺวา อตฺตํ ปรีหฺรติ ปฏฺชิชคฺคติ โคปยตีติ อตฺโถ ฯ อยญจ
 อรหฺตฺตมคฺเคน ปริยาเยน สุทฺธมฺมตฺตํ ปรีหฺรติ นาม ผลปฺปโต ปน นิปฺปริยาเยน
 สุทฺธมฺมตฺตํ ปรีหฺรตีติ ติกงฺคฺตฺตเร ปจฺมปณฺณาสกฺสฺส จตฺตถวคฺเค อธิปฺเตยฺย-
 สุตฺตวณฺณนา ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔ แปล มครเป็นไทย

๑. พระดาบส เมื่อจะรับพรข้ออื่นอีก จึงกล่าวว่า
ขอข้าพเจ้า ฟังพบแต่บัณฑิต ฟังได้ยินแต่บัณฑิต
ฟังอยู่ร่วมกับบัณฑิต ฟังทำการเจรจาปราศรัย
กับบัณฑิต และพอใจการเจรจาปราศรัยกับบัณฑิตนั้น ๆ

ท้าวสักกะ ตรัสถามว่า

ท่านกัสสปะ บัณฑิตได้ทำอะไรแก่ท่านเล่า?
ขอท่านจงบอกเหตุ ท่านกัสสปะ เพราะเหตุไร?
ท่านจึงปรารถนาการพบแต่บัณฑิต ฯ

พระดาบสตอบว่า

บัณฑิตย่อมไม่แนะนำสิ่งที่ไม่ควรแนะนำ
ไม่ประกอบในสิ่งที่มีโทษ การแนะนำดีเป็นความดี
(ของบัณฑิตนั้น) บัณฑิตนั้นอันผู้อื่นกล่าวโดยชอบ
ย่อมไม่โกรธ รู้อุบาย สำหรับแนะนำ การสมาคมกับ
บัณฑิตนั้นจัดเป็นความดี ฯ

แท้จริง แม้การพบบัณฑิตนำสุขมาให้ ส่วนการพบคนพาลนำทุกข์มาให้ ฯ เพราะ
เหตุนั้น ในลักกเทวินทวัตถุ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า

การพบพระอริยเจ้าทั้งหลาย เป็นความดี การอยู่ร่วม
กันกับพระอริยเจ้าทั้งหลาย นำสุขมาให้ทุกเมื่อ
บุคคลพึงเป็นผู้มีความสุข เป็นนิตยได้จริง ๆ
ก็เพราะการไม่พบพวกคนพาล ฯ

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า อริยานํ เป็นต้น ความว่า ภิกษุทั้งหลายการพบสัตบุรุษ

คือบัณฑิต มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น เป็นความดี คือ ยังประโยชน์ให้สำเร็จ ได้แก่เป็นความงาม อธิบายว่า นำสุขมาให้ ฯ มิใช่แต่พบพระอริยะเหล่านั้นอย่างเดียวเท่านั้น ที่แท้ แม้ภาวะมีการนั่งเป็นต้นในที่แห่งเดียวกับพระอริยะเหล่านั้น ก็เป็นความดีเหมือนกัน เพราะเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า สนฺนิวาโส เป็นต้น ฯ

บทว่า อทสฺสเนน ได้แก่ เพราะเหตุแห่งการไม่พบ ฯ บทว่า สุขี ได้แก่บุคคลผู้ถึงความสุข ฯ บาลีว่า สุขํ ดังนี้ ก็มี ฯ

๒. พาทุสัจจะของพหุสูตรบุคคล ชื่อว่าเป็นมงคล เพราะเป็นเหตุแห่งอิฏฐุผลมีการสรรเสริญเป็นต้น และชื่อว่าเป็นมงคล แม้เพราะเป็นเหตุแห่งการละอกุศล และการบรรลुकุศล ด้วยประการฉะนี้ ฯ สมจริงดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในเนคโคปมสูตร ทุตติยวรรคตุตติยปณฺณาสกํ ในสัตตกนิบาต อังคตตรนิกายว่า ภิกษุทั้งหลาย ก็อริยสาวก ผู้สดับแล้วแล ย่อมละอกุศล ทำกุศลให้เจริญ ย่อมละกรรมอันมีโทษ ทำกรรมไม่มีโทษให้เจริญ บริหารตนให้หมดจด ฯ

พรรณนาความแห่งสูตรต้นของพระสูตรทั้งหมด ในทุกนิบาต อังคตตรนิกายว่า บรรดาคำเหล่านั้น ในคำว่า สุขุทฺธมตฺตานํ ปรีหฺรติ นี้ ความหมดจดมี ๒ อย่าง คือ ความหมดจดโดยปริยาย ๑ ความหมดจดโดยนิปปริยาย ๑ ฯ ก็พระอริยสาวก บริหารตนอยู่ด้วยสรณคณฺถ์ ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจดโดยปริยาย ฯ พระอริยสาวก บริหารตนอยู่ด้วยศีล ๕ ศีล ๑๐ จตุปริสุทฺธิศีล ปฐฺมมณาน ฯลฯ เหนวสัณฺญานาสัณฺญายตฺนมณาน โสตาปตฺติมรรค โสตาปตฺติผล ฯลฯ อรหฺตมรรค ก็ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจด โดยปริยายเหมือนกัน ฯ ส่วนท่านผู้ตั้งอยู่ในอรหฺตผล มีอาสวะสิ้นแล้วยังเบญจขันธ์อันมีรากเหง้าขาดแล้ว ให้อาบบ้าง ให้เคี้ยวบ้าง ให้บริโภคบ้าง ให้นั่งบ้าง ให้นอนบ้าง บัณฑิตพึงทราบว่ บริหาร คือ ปฏิบัติตนให้หมดจด คือ ให้หมดมลทินโดยนิปปริยายแท้ ฯ

ฎีกาแห่งสูตรต้นนั้นว่า บทว่า จินฺนฺมุลเก คือ ชื่อว่ามีรากเหง้าอันขาดสิ้นแล้ว เพราะรากเหง้าคือตัณหาอันท่านถอนขึ้นได้แล้ว (ด้วยอรหฺตมรรค) ฯ

อรรถกถาแห่งอภิปเตยยสูตร จตฺตถวรรคปฐฺมปณฺณาสกํในติกนิบาตอังคตตรนิกายว่า อธิบายว่า ภิกษุยอมบริหาร คือ ปฏิบัติ ได้แก่ คຸ້มครองตนทำให้หมดจดคือให้หมดมลทิน ฯ ก็ภิกษุนี้ บริหารตนให้หมดจดอยู่ด้วยอรหฺตมรรค ชื่อว่าบริหารตนให้หมดจดโดยปริยาย ส่วนภิกษุผู้บรรลुकุศลแล้วจึงชื่อว่าบริหารตนให้หมดจด โดยนิปปริยาย ฯ